

WITT & KLEIM

REŠTRUKTURALIZÁCIA
VÁM UŽ (ASI) NEPOMÔŽE

*Autorský článok JUDr. Milana Ragasa,
ktorý sa venuje využitiu zákonného inštitútu
reštrukturalizácie v spojení s neformálnou
vnútro podnikovou reorganizáciou, ako nástroja na
prípravu podniku pred príchodom budúcej krízy.*

WITT & KLEIM ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA S.R.O.

Namiesto úvodu

- Je reštrukturalizácia dobrá alebo zlá?

Na území Slovenskej republiky je reštrukturalizácia vnímaná značne negatívne. Väčšina ľudí pozná reštrukturalizáciu pre silne medializovanú reštrukturalizáciu spoločnosti VÁHOSTAV a čiastočne aj DOPRASTAV. Je však treba hneď na úvod povedať, že **reštrukturalizácia ako právny inštitút, nie je zlá a ani výhradne dobrá. S reštrukturalizáciou je to trochu ako s atómovou energiou. Ak sa správne používa v jadrovej elektrárni, môže slúžiť miliónom ľudí. Dá sa však aj použiť ako bomba zabíjajúca milióny ľudí.** Žiaľ, na území Slovenska sa inštitút reštrukturalizácie v niektorých prípadoch použil ako pomyselná atómová bomba.

Úpadok a jeho zákonné riešenie

Reštrukturalizácia je upravená v zákone č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov (ďalej ako „zákon“). Tento zákon rovnako pozná inštitút konkurzu. Celý zákon je špecializovaný na riešenie situácií, kedy štandardné podnikanie nedokáže vyriešiť problémy obchodných spoločností. Tento stav je stavom úpadku.

Reštrukturalizácia má v rámci zákona relatívne špecifické postavenie, pretože na rozdiel od konkurzu, **má zachrániť podnikanie a s ním aj zamestnanosť, a potenciálne má priniesť rozvoj obchodných vzťahov;** na rozdiel od konkurzu, kedy sa v podnikaní nepokračuje a výhradne sa rozpredáva majetok skrachovanej firmy.

Práve pre to, že sa reštrukturalizácia javí ako niečo, čo má všetkým pomôcť, **je preferovanou formou riešenia úpadku aj v rámci Európskej únie, ktorá predstavila aj nový návrh smernice v tejto oblasti.**

Podľa obsahu smernice „*V Európe dnes polovica všetkých podnikov prežije menej ako päť rokov. Počet podnikov v platobnej neschopnosti sa od kulminácie hospodárskej krízy v roku 2009 zvýšil a ostáva vysoký, hoci sa zdá, že tento trend sa v súčasnosti obracia.*

V niektorých členských štátoch je tendencia viesť životaschopné podniky vo finančných ťažkostiach k likvidácii, a nie včasnej reštrukturalizácii. Odhaduje sa, že v EÚ skrachuje každý rok 200 000 firiem (alebo 600 za deň), výsledkom čoho sú priame straty pracovných miest v počte 1,7 milióna ročne.“

Smernica si preto kladie za cieľ, aby inštitút reštrukturalizácie bol tým nástrojom, vďaka ktorému sa zastabilizuje trh a existujúce spoločnosti prekonajú svoje problémy.

Odhaduje sa, že v EÚ skrachuje 600 firiem za deň, výsledkom čoho sú straty pracovných miest v počte 1,7 milióna ročne.

Slovenská republika sa však, na rozdiel od Európskej únie, posúva opačným smerom. Týmto dôvodom je skutočnosť, že na rozdiel od iných krajín Európskej únie, spoločnosti na Slovensku využívajú inštitút reštrukturalizácie až v takom prípade, keď už je, tak povediac, neskoro.

Práve skutočnosť, že spoločnosti v problémoch neskoro prijímajú opatrenia na predchádzanie úpadku sa „*miera uspokojenia pohľadávky (...) pohybuje od 30 % v Chorvátsku a Rumunsku*“ zatiaľčo v iných krajinách je uspokojenie až 90 % (Belgicko a Fínsko), pričom **miera uspokojenia na Slovensku bola obdobne nízka**. Z tohto dôvodu sa sa reštrukturalizácia stretáva s odporom primárne veriteľov, ktorý v minulosti odpísali aj 99% ich pohľadávok a sekundárne aj s celospoločenským odporom. **Takýto celospoločenský odpor bol založený na presvedčení, že keď si raz niekto kúpil službu či tovar, mal by za ňu zaplatiť.** Tento pohľad je síce správny, avšak čo v prípade, ak za tovar nemôžete zaplatiť lebo Európska únia a teda aj Slovenská republika uvalia sankcie na Ruskú federáciu a tovary, ktoré spoločnosť vyvážala do Ruska, zrazu, vyviesť nesmie? Alebo, ak ste

investovali v Iráne do stavby fabriky a USA odstúpiť od zmluvy s Iránom a sankcionujú Vašu spoločnosť za to, že pokračujete s podnikaním v Iráne? **Toto je bohužiaľ situácia, ktorú väčšina ľudí nevníma, avšak práve (aj) na riešenie takýchto situácií je reštrukturalizácia nevyhnutná.**

Čo v prípade, ak za tovar nemôžete zaplatiť lebo EÚ uvalila sankcie na Ruskú federáciu a tovary, ktoré spoločnosť vyváža zrazu vyviesť nesmie?

Stručný popis reštrukturalizácie

Po tom, ako bol niekoľkokrát novelizovaný zákon (známe novely Lex – Váhostav a neskoršie zmeny zákona), možno hovoriť o tom, že sa právny stav zastabilizoval a v súčasnosti reštrukturalizácia prebieha približne nasledovne.

Dlžník si dá vypracovať u ním vybraného správcu (*de iure* nestranný) **reštrukturalizačný posudok**,

predpoklady pre reštrukturalizáciu. V tomto smere je potrebné povedať, že tak ako je každý **dlžník individuálny, tak aj posudky správcov sú každý iný a preto aj názory sudcov na to, čo je už dostatočné pre splnenie zákonných požiadaviek na povolenie reštrukturalizácie sa rôznia.**

Po tom ako súd reštrukturalizáciu povolí, náhodným výberom vyberie reštrukturalizačného správcu. Tu došlo k zmene oproti predchádzajúcej úprave, nakoľko dlžník v tomto smere nevie

ktorý by mal objektívne zhodnotiť, či je možné dlžníka zachrániť. Je možné len polemizovať, či existuje reštrukturalizačný posudok, ktorý by reštrukturalizáciu neodporučil. Takto vypracovaný posudok následne, **spolu s návrhom na povolenie reštrukturalizácie, predloží dlžník na špecializovaný súd** (len 8 z 54 súdov na Slovensku), ktorý má 45 dní na to, aby posúdil či návrh spĺňa a) formálne náležitosti a začal reštrukturalizačné konanie a následne b) posúdil, či návrh spĺňa aj obsahové náležitosti a povolil reštrukturalizáciu.

Keďže návrh na povolenie reštrukturalizácie posudzuje sudca, jedná sa až v tomto momente o prvú externú kontrolu toho, či skutočne dlžník spĺňa

ovplyvniť, kto bude jeho správcou a teda takto vybraný správca je skutočne nestranným subjektom v čase jeho ustanovenia.

Po povolení reštrukturalizácie nasleduje **prihlasovanie pohľadávok, ich preskúmavanie a popieranie správcou** (kde opäť výsledok reštrukturalizácie môže záležať od toho, ako právne erudovaný je správca, ktorý nie vždy musí byť právnik). Preto prihlasovanie pohľadávok (i keď sa jedná o relatívne jednoduché vyplnenie tlačív) a následné zastupovanie veriteľov v reštrukturalizácii v poslednom čase vykonávajú hlavne advokáti, aby svojim pôsobením čiastočne dohliadali na zákonnosť celého procesu reštrukturalizácie.

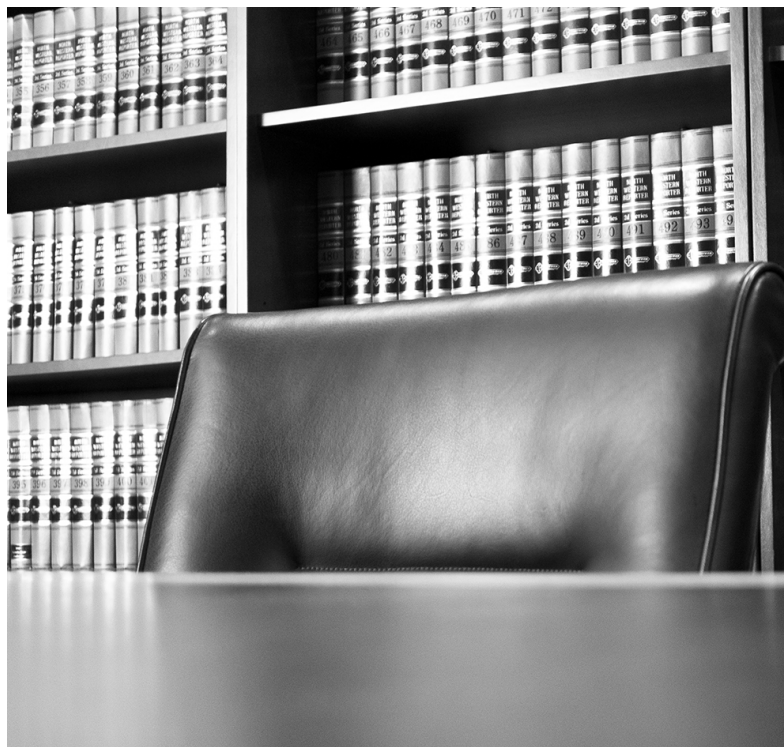
Po procese popierania pohľadávok sa koná **schôdza veriteľov, na ktorej sa najmä volí tzv. veriteľský výbor** a to spomedzi veriteľov prítomných na schôdzi. Preto, ak niektorý veriteľ má ambíciu **byť členom veriteľského výboru a mať tak bezprostredný vplyv na obsah budúceho reštrukturalizačného plánu**, musí sa zúčastniť prvej schôdze veriteľov. Úlohou zvoleného veriteľského výboru je najmä za ostatných veriteľov komunikovať s dlžníkom o tom, ako, koľko a kedy z pohľadávok bude dlžník platiť.

Byť členom veriteľského výboru ~ mať bezprostredný vplyv na obsah budúceho reštrukturalizačného plánu.

V minulosti existoval stav, kedy zabezpečení veritelia (najmä banky) mali svoje pohľadávky zaplatené skôr a vo väčšom rozsahu ako nezabezpečení veritelia (najmä obchodní partneri a zamestnanci). Toto sa zmenilo po reštrukturalizácii spoločnosti Váhostav. Rovnako sa zmenilo aj minimum, ktoré musí dlžník nezabezpečeným veriteľom vyplatiť.

V súčasnosti zákon stanovil povinnosť vyplatiť minimálne 50% pohľadávky a to najneskôr za 5 rokov.

V minulosti existovali prípady, kedy zamestnanci a obchodní partneri dostali len 3% z ich pohľadávok. **V súčasnosti zákon stanovil povinnosť vyplatiť minimálne 50% pohľadávky a to najneskôr za 5 rokov.**

Dlžník by mal teda, v súčinnosti s veriteľským výborom, pripraviť reštrukturalizačný plán a ten by mali schváliť všetci veritelia na tzv. schvalovacej schôdzi a následne by ho mal potvrdiť aj súd.

Po potvrdení reštrukturalizačného plánu plynie obdobie, kedy je dlžník povinný veriteľov (spravidla) postupne vyplácať, pričom je na veriteľoch, aby „*dostriehli*“ či dlžník platí ako sa zaviazal. **V prípade neplnenia reštrukturalizačného plánu možno po splnení zákonných postupov dlžníka exekvovať.**

Slovenská reštrukturalizačná realita

Takto popísaný proces reštrukturalizácie sa teda môže javiť ako rozumný a spravodlivý nástroj, kde dlžník, pokiaľ mu to schvália veritelia, môže „*ušetriť*“ 50% pohľadávok, získa splátkový kalendár na 5 rokov, na celý proces dohliada nestranný súd a náhodne vybraný správca a ešte aj advokáti zastupujúci veriteľov.

Realita je však trochu odlišná.

Zákon, tak, ako bol v roku 2005 prijatý, sa príležitostne upravoval a reagoval tak na „požiadavky doby“, nie vždy však boli zmenami sledované ciele aj naplnené.

Nultým článkom problému je práve to, že **od roku 2005 sa inštitút reštrukturalizácie len komplikuje.** Na začiatku ho poznali a využili hlavne veľké spoločnosti. Tie odpísali, aj v relatívnom vyjadrení (do 99%), aj v absolútnom vyjadrení (rádovo v stovkách miliónov) najviac a teda tieto reštrukturalizácie sa aj najviac zaryli do spoločnosti a do ekonomiky Slovenskej republiky. Následne boli podmienky zhoršené a tak stredne veľké spoločnosti, ktoré prišli o časť financií pre prvé reštrukturalizácie už nemohli odpísať toľko, ako tie veľké, ale stále sa jednalo o relatívne značné zníženia pohľadávok. Nasledovalo ďalšie

sprísnenie, pričom dnes sme v čase, kedy by reštrukturalizáciu potrebovali malé spoločnosti, na ktoré sa vlna oddlžovania veľkých firiem preniesla až nakoniec. **Dnes sú však podmienky tak prísne a reštrukturalizácia je tak drahý proces** (náhodne vybraný reštrukturalizačný správca stojí v priemere 20.000 Eur za reštrukturalizáciu), **že tí, ktorí by to dnes potrebovali, si to už nemôžu dovoliť.** Veľkým firmám sa však pomohlo.

Ďalším článkom problému sú súde. Je bežnou praxou, že to, **čo väčšina špecializovaných súdov označuje za reštrukturalizačný posudok vypracovaný v súlade so zákonom, je pre niektoré súde nedostatočné;** čo je minimálne na pováženie s ohľadom na ústavou garantovaný princíp právnej istoty. Zo štatistík zverejnených na štátnej stránke Register úpadcov je **zrejmé, že najprísnejším pri posudzovaní je Okresný súd Žilina, na ktorom počas rokov 2016 – 2019 nebola povolená jediná reštrukturalizácia.**

Či také prísne posudzovanie, pri ktorom nemá šancu uspieť žiaden návrh, nie je faktickým popretím práva na reštrukturalizáciu, nechávame otvorenou otázkou.

Každopádne práve pre túto prísnosť začala tzv. „reštrukturalizačná turistika“, kedy sa so

zmenou sídla, zmenil aj súd oprávnený o reštrukturalizácii rozhodovať. Tak ako v prípade povolenia reštrukturalizácie, tak aj v prípade potvrdenia reštrukturalizačných plánov nie je výnimočné, že relatívne identické reštrukturalizačné plány, ktoré väčšina súdov potvrdí, niektoré súde predsa len nepovažujú za dostatočné a zamietnu ich. Dokonca sú situácie, keď totožný sudca v troch

reštrukturalizačných konaniach dva plány potvrdí a tretí nie.

V tomto ohľade je treba priznať, že reštrukturalizačný posudok a reštrukturalizačný

Či také prísne posudzovanie, pri ktorom nemá šancu uspieť žiaden návrh, nie je faktickým popretím práva na reštrukturalizáciu, nechávame otvorenou otázkou.

plán je náročné (ak nie až nemožné) unifikovať, resp. vytvoriť univerzálny „vzor“ reštrukturalizačného posudku, resp. plánu, keďže individuálne obchodné spoločnosti majú svoje špecifiká. Na druhú stranu je **pre zachovanie princípov právnej istoty vhodné, aby sa rozhodovacia činnosť súdov pokúsila o jednotné rozhodovanie, a aby požiadavky kladené na reštrukturalizačné plány a posudky boli aj fakticky splniteľné.**

Pre tieto dôvody, ak uvažujete v postavení dlžníka o reštrukturalizácii, táto Vám, bez skutočne špecializovanej spoločnosti na proces reštrukturalizácie (asi) nepomôže a práve naopak, môže Vaša spoločnosť skončiť v konkurze.

Druhým článkom problému sú náhodne vybratí správcovia. Problémom aktuálnej úpravy je, že na Slovensku sa reštrukturalizácie spomedzi správcov „dotklo“ len žalostne málo správcov. Preto je pre väčšinu z nich reštrukturalizácia niečo, čomu síce rozumejú, ale nie do potrebnej hĺbky a **niektorí nie sú personálne a technicky pripravení na to, čo ich počas reštrukturalizácie čaká** (a pritom, zmeškanie niektorých úkonov zo strany správcu

môže znamenať pre dlžníka, ktorý s výberom správcu nemá nič spoločné, konkurz). Či by v tomto smere pomohlo vytvorenie špeciálnej

Preto, ak uvažujete v postavení dlžníka o reštrukturalizácii, táto Vám bez skutočne špecializovanej spoločnosti na proces reštrukturalizácie (asi) nepomôže a práve naopak, môže Vaša spoločnosť skončiť v konkurze.

skupiny správcov, ktorí by mali „osobitě“ právo byť menovaní do funkcie reštrukturalizačného správcu, je však tiež otázne. Už dnes sa dá spočítať na prstoch oboch rúk počet správcov venujúcich sa reštrukturalizáciám. Títo správcovia sa (s určitou mierou nepresnosti) navzájom (osobne) poznajú.

Ak by práve títo správcovia boli jediní oprávnení robiť reštrukturalizácie, nehrozila by medzi nimi akási „dohoda o vzájomnom neútočení“? Rovnako vyhláškou stanovená odmena náhodne vybraného správcu sa javí ako neprímerane vysoká a obmedzuje možnosti malých a stredných podnikov na to, aby si takýto proces mohli dovoliť. Vďaka spojeniu „*neskúseného - náhodne vybraného správcu*“ a „*vysokiej odmeny*“ sa v tomto smere sa preto hovorí o trende, že takto ustanovení správcovia časť alebo

Tretím článkom problému sú samotní dlžníci. Títo spravidla ani nevidia problém, resp. ho nechcú vidieť, pokiaľ nie je neskoro.

celú reštrukturalizáciu robia s výdatnou pomocou vybraného advokáta alebo skúsenejšieho správcu.

Preto, ak uvažujete v postavení dlžníka o reštrukturalizácii, táto Vám bez skutočne špecializovanej spoločnosti, ktorá bude vedieť poskytnúť relevantné odpovede pre správcu, (asi) nepomôže a správca môže svojim (ne)konaním spôsobiť, že súd bude nútený vyhlásiť konkurz.

Tretím článkom problému sú samotní dlžníci. Títo spravidla ani nevidia problém, resp. ho nechcú vidieť, pokiaľ nie je neskoro. Pokiaľ sa však v minulosti vedeli „*vyhrabat*“ z problémov aj na poslednú chvíľu práve tým, že dali veriteľom 3% z ich pohľadávok, dnes to už možné nie je. **Stanovením požiadavky na 50%-tné uspokojenie pohľadávok sa dosiahol fakticky stav, kedy väčšina dlžníkov síce v predloženom reštrukturalizačnom pláne prisľúbi zaplatenie tejto sumy, v praxi ale po 2, 3 rokoch už nie je schopná takto nastavený plán splniť a firma smeruje buď do ďalšej reštrukturalizácie alebo skončí v konkurze.** Podnikateľská agónia dlžníka sa teda len predlžuje. V tomto smere si dovoľujeme uviesť, že za primeranejšie sa javí, aby

budúca právna úprava pracovala tak, že stanoví o koľko percent viac má dostať veriteľ v prípade, ako keby sa jeho pohľadávka uspokojovala v konkurze, pričom pre účel korektnosti by súdom ustanovený znalec vypracoval znalecký posudok pre učenie hodnoty majetku dlžníka, ktorá bude zákonom stanoveným koeficientom znížená na predpokladanú predajnú cenu v konkurze. Záverom tejto časti, ak teda uvažujete v postavení dlžníka o reštrukturalizácii, táto Vám pokiaľ hodnota Vášho majetku nepokrýva aspoň 20% dlhov (asi) nepomôže, jedine že Vás reštrukturalizáciou „*prevedie*“ špecializovaná firma, ktorá bude schopná spraviť reštrukturalizáciu nie len po formálnej stránke, ale pomôže aj reálne „*upratať*“ vo firme.

Posledným článkom problému sú veritelia, i keď je treba povedať, že v poslednom čase sú spravidla veritelia zastúpení advokátmi, ktorí majú s reštrukturalizáciou skúsenosť a sú schopní zabezpečiť práva klienta v reštrukturalizácii tak, aby nebol tento ukrátení na jeho právach. Zákon síce stanovil, že veriteľom má byť vyplatených aspoň 50% ich pohľadávok, **existujú však legálne formy reštrukturalizácie, ktoré už aj súdy potvrdili, kde sa síce de jure poskytne plnenie v hodnote 50%, avšak k faktickému zaplateniu takejto sumy nikdy nedôjde.** Ak teda uvažujete v postavení dlžníka o reštrukturalizácii, táto Vám (asi) nepomôže, pokiaľ nebudete efektívne komunikovať so zástupcami veriteľov. Rovnako pre veriteľov, bez správneho zastúpenia, môže byť reštrukturalizácia niečím, čo im (asi) nepomôže.

Záver

Tento článok má byť reakciou na množiacu sa články, ktoré predpovedajú príchod ďalšej krízy a má byť akýmsi základným „*vodítkom*“ tak pre dlžníkov ako aj pre veriteľov, aby prípadná kríza nebola momentom, na ktorom „*zahoria*“ pre to, že nebudú vedieť včas a správne reagovať.

ADRESA

Horná 65/A
Banská Bystrica
974 01
Slovenská republika

KONTAKTY

E-mail
office@wak.sk

Telefón
+421 917 521 301

ONLINE

Website
www.wak.com

Social Media
<https://www.facebook.com/wittandkleimadvokat>
https://twitter.com/witt_kleim
<https://www.linkedin.com/company/witt&kleim>

REGISTROVÉ INFORMÁCIE

WITT & KLEIM ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA S.R.O. je riadne zapísanou obchodnou spoločnosťou, evidovanou Okresným súdom Banská Bystrica, oddiel: Sro, vložka číslo: 27855/S.

Advokáti advokátskej kancelárie sú aktívnymi členmi Slovenskej advokátskej komory.